

بررسی و تحلیل اقتصادی کارآیی تکنیکی چایکاران منطقه گیلان

مهدی کاظم‌نژاد^۱ و مجید کوباهی^۲

۱- دفتر مرکزی تحقیقات اقتصاد کشاورزی سازمان تات، تهران

۲- گروه اقتصاد کشاورزی دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران، کرج

چای گیاهی همیشه سبز و پایاست که به صورت‌های متفاوت تقریباً در تمام ممالک دنیا مصرف می‌گردد. در ایران چای علاوه بر این که به عنوان یک نوشیدنی مصرف می‌شود همراه با نان یک وعده غذای روزانه را تشکیل می‌دهد، که نشان دهنده اهمیت این نوشابه در بین مردم مملکت ما است. دو استان گیلان و مازندران با سطح زیر کشت حدود ۳۲۰۰۰ هکتار تنها استانهای چای خیز کشور ما هستند که از این مقدار حدود ۷۸٪ از سطح زیر کشت به استان گیلان اختصاص دارد. بنابراین می‌توان استان گیلان را به عنوان مهمترین قطب تولید چای کشور دانست. در حال حاضر با توجه به آمار و ارقام، مشاهده می‌گردد تولید داخلی کفاف مصرف داخلی را نمی‌دهد و هر ساله مقادیر زیادی از ارز کشور صرف واردات این محصول می‌شود. این پدیده با توجه به امکانات بالقوه موجود در منطقه، غیر منطقی به نظر می‌رسد. با اندکی بررسی در منطقه ملاحظه می‌گردد که علت اصلی این امر پایین بودن راندمان تولید داخلی است. با این وجود اهمیت و ضرورت تحقیق در رابطه با این محصول مشخص می‌شود. تحقیق حاضر نیز در این راستا ضمن تعیین عوامل مؤثر بر تولید و همچنین تعیین کشتشهای هر یک از عوامل مؤثر، به محاسبه کارآیی تکنیکی (فنی) چایکاران می‌پردازد.

برای رسیدن به این اهداف، از آمار مقطعی (Cross sectional) سال ۱۳۷۳ که به وسیله پرسشنامه از چایکاران منطقه تهیه گشته، استفاده شده است. بر این اساس ابتدا تابع تولید برآورد گردید و در پی آن با استفاده از روش C.O.L.S. (روش کمترین توانهای دوم تصحیح شده) کارآیی تکنیکی چایکاران محاسبه شد. براساس نتایج به دست آمده ملاحظه گردید که عوامل زیادی در تولید دخالت دارند و در این میان عاملهای زمین، تعداد دفعات برداشت، نیروی کار استخدامی، نیروی کارخانوادگی و کود بیشترین اثر را در تولید داشته‌اند و همچنین کارآیی تکنیکی چایکاران پایین بوده است. در آخر پیشنهاداتی جهت بهبود کارآیی ارائه می‌شود.